

NÁVRH PROJEKTU SPOLUPRÁCE ZLOŽIEK ŠTÁTNEJ SPRÁVY A SAMOSPRÁV Z HĽADISKA BEZPEČNOSTI

PROPOSAL FOR COOPERATION PROJECT OF STATUTORY ADMINISTRATION AND SELF-EMPLOYMENT PROJECTS IN THE SEEK OF SAFETY

Nina MOLOVČÁKOVÁ¹

ABSTRACT:

The article describes the problem of transferring relevant information and procedures to ensure the comprehensive cooperation of the state administration and self-government units. It also describes a possible methodology for introducing a project based on experience that clearly shows that the ability of the state police to solve crime-related problems is considerable but to a great extent limited, and if the fight against crime is really effective, it is the close co-operation between all those involved in the area in the municipality or city is necessary. The aim of such a project is to create the conditions for the closest and most effective cooperation, which will result in a reduction in crime rates and seriousness, the elimination of criminal risk conditions and, ultimately, the reduction of crime.

KEYWORDS: Information. Crime. Cooperation. Security. Self-government.state administration.

ÚVOD

Medzi zásadné problémy spolupráce štátnej správy a samosprávy patrí odovzdávanie relevantných informácií a postupov na zabezpečenie komplexnej spolupráce medzi týmito zložkami. Tento problém by pomohol vyriešiť projekt, ktorý je výsledkom skúseností, z ktorých jednoznačne vyplýva, že možnosti štátnej polície pri riešení problémov súvisiacich s trestnou činnosťou sú síce značné, ale aj do značnej miery obmedzené a ak má byť boj s kriminalitou skutočne účinný, je nevyhnutná úzka spolupráca všetkých subjektov, ktoré v uvedenej oblasti v obci pôsobia. Cieľom takéhoto projektu je vytvoriť podmienky na čo najužšiu a najefektívnejšiu spoluprácu, ktorej výsledkom bude zníženie miery a závažnosti trestnej činnosti a v konečnom dôsledku znižovanie kriminality.

1 OPODSTATNENOSŤ NÁVRHU PROJEKTU

Jedným zo základných problémov v bezpečnosti je problém odovzdávania ucelených informácií a postupov na zabezpečenie komplexnej spolupráce zložiek štátnej správy a samosprávy[1]. So

spomínaným problémom je možné sa stretnúť na miestnej úrovni v oblasti zaistenia bezpečnosti a prevencie kriminality. Je čoraz žiaducejšie stanovenie pravidiel pre spoluprácu zložiek štátnej správy a samosprávy.

Cieľovou skupinou navrhovaného projektu, by mali byť:

- zástupcovia zložiek štátnej správy a samosprávy,
- zástupcovia vedenia miest a obcí (starostovia, prednostovia, manažéri a koordinátori prevencie kriminality a pod.),
- zástupcovia MV SR,
- polícia SR,
- mestské a obecnej polície,
- zástupcovia úradov práce sociálnych vecí a rodiny,
- sociálni kurátori,
- odborná verejnosť a neziskové organizácie.

Z hľadiska rozsiahlosti a dopadu projektu je vhodné aby sa realizoval najskôr na jednom vybranom kraji a následne po vyhodnotení dosiahnutých cieľov expandoval aj na ostatné kraje. Následne by sa v rámci každého kraja postupne zaviedol obdobný typ projektu takejto spolupráce, ktorého iniciátorom bude jednotlivé každé Krajské riaditeľstvo policajného zboru.

¹ Nina Molovčáková, Ing., Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, e-mail: nina.kralikova@gmail.sk.

2 REALIZÁCIA PROJEKTU

Iniciatíva na zavedenie takéhoto projektu vznikla na základe skúseností, z ktorých vyplýva, že možnosti štátnej polície pri riešení problémov súvisiacich s trestnou činnosťou sú síce značné, ale do značnej miery obmedzené a ak má byť boj s kriminalitou skutočne účinný, je nevyhnutná úzka spolupráca všetkých subjektov, ktoré v uvedenej oblasti v obci či meste pôsobia [1]. Systémovo nastavená spolupráca je potrebná aj preto, že polícia pracuje najmä s udalosťami - trestnými činmi, ktoré už boli spáchané, zatiaľ čo pre trvalé zlepšenie situácie v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku je nutné predikovať udalosti - zločiny, ktoré môžu byť spáchané v budúcnosti. Je nevyhnutné aby sa vytvárali podmienky pre spoluprácu polície so zástupcami inštitúcií, ktoré na jednej strane disponujú potrebnými informáciami a na strane druhej môžu efektívne pracovať s ohrozenými jedincami aj skupinami osôb a ovplyvňovať prostredie, v ktorom k trestnej činnosti dochádza.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že vedľa kľúčových partnerov projektu, ktorými sú vedenia miest a obcí, Polícia SR a obecnej polície, je úspešná realizácia projektu podmienená spoluprácou s ďalšími zložkami. K tým patria odborníci sociálnych odborov samosprávy, úradov práce, škôl a školských zariadení, neziskových organizácií a ďalších subjektov a inštitúcií, ktoré v meste v oblasti prevencie, pomoci obetiam a práca s ohrozenými skupinami obyvateľov pôsobia. Bez ich začlenenia do projektu by jeho ciele nemuseli dosiahnuť požadovanej úrovne.

Samotné naštartovanie projektu bude založené na predbežnej dohode o spolupráci na realizácii projektu medzi vedením mesta, riaditeľom príslušného krajského riaditeľstva policajného zboru do pôsobnosti ktorého obec teritoriálne spadá, a vedením obecnej polície. Túto dohodu bude potrebné následne potvrdiť podpisom zmluvy o dohode medzi Políciou SR a vedením samosprávy na miestnej úrovni [2]. V tejto dohode budú konkretizované ciele, metódy a formy spolupráce a pravidiel pre zdieľanie informácií.

V rámci projektu bude zriadený tím, v ktorom sa po vzájomnej dohode budú prijímať krátkodobé i strategické rozhodnutia a kontrolované plnenie a vplyv opatrení. Témy na prediskutovanie tímov takýchto porád budú najmä: vývoj kriminality, prípadne jej lokálne sústredenie, verejný poriadok, narušovanie občianskeho

spolužitia, krádeže, krádeže vlámaním, výskyt drog a ďalších závislostí, drobné krádeže a krádeže kovov, dopravnej situácie, organizácie hliadok policajného zboru a mestskej polície - vytváranie spoločných hliadok, rozdelenie rajónov, problematika súkromných bezpečnostných služieb, vývoj nezamestnanosti a jej vplyv na situáciu v meste, problematika sociálne dezintegrovaných osôb, osoby dlhodobo nezamestnané a závislé na dávkach v hmotnej núdzi, seniori ohrozenie trestnou činnosťou, obeť a páchatelia.

Zámerom Krajského riaditeľstva policajného zboru v rámci projektu bude naštartovať skutočnú spoluprácu, formalizovať ju, stanoviť periodicitu stretávania odborníkov a predstaviteľov príslušných inštitúcií, pričom zmyslom týchto stretnutí bude na základe zistených poznatkov navrhovať opatrenia, ktoré povedú k odstráneniu, či minimalizácii zistených problémov v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku, trestných činov, recidívy, problémovej mládeže, kriminálne rizikové skupiny osôb, rizikové spoločenské a športové akcie, problémové diskotéky, ubytovne, herne, zberne, rozvoj a umiestnenia kamerových systémov, bezpečnostné informačné systémy mesta, osvetlenie problémových miest, vyčistenie neprehľadných kútov a trás atď.

3 HLAVNÉ CELE PROJEKTU

Cieľom projektu bude vytvoriť podmienky na čo najužšiu a najefektívnejšiu spoluprácu, ktorej výsledkom bude zníženie miery a závažnosti trestnej činnosti a v konečnom dôsledku znižovanie kriminality [3]. Vedľajšími prínosmi projektu bude aj účelnejšie vynakladanie finančných a ľudských zdrojov, zavádzanie nových metód práce, vrátane maximálneho využívania najmodernejších technológií v bezpečnosti do bežnej praxe. Hlavnou ambíciou projektu však je prispieť k zlepšovaniu kvality života v obci, zvýšenie pocitu bezpečia občanov a to prostredníctvom znižovania kriminality.

Tento projekt znamená zabezpečenie zvýšenia bezpečnosti občanov, zníženie pocitu ich ohrozenia od kriminálnych živlov, delikvencie, ktorý v poslednej dobe ľudia pociťujú v súvislosti s narastajúcou kriminalitou. Tento projekt prinesie obrát v boji s kriminalitou, značne eliminuje páchanie deliktov na verejných priestranstvách, zamedzí vandalizmu, zbraňu a iným nežiaducim protispoločenským javom. Monitorovanie verejných priestranstiev pomocou

najmodernejšej techniky s využívaním prvkov smart city, predstavuje v súčasnosti vysoko účinnú prevenciu kriminality v oblasti ochrany verejného poriadku a majetku. Väčšina občanov mesta očakáva od mesta, ale i štátnych orgánov zabezpečenie určitého štandardu v oblasti bezpečnosti – ochrany majetku a verejného poriadku takzvaného pocitu bezpečia. Každý si praje žiť v meste, v ktorom sa nemusí báť o svoj život, zdravie, deti a majetok. Do určitej miery zabezpečuje spomínanú ochranu hliadková činnosť mestskej, ako aj štátnej polície. No je potrebné vziať do úvahy tú skutočnosť, že policajti pri svojej hliadkovej činnosti nemôžu byť prítomní naraz vo všetkých častiach mesta. Inštalované prvky smart city sú ako policajti, ktorý hliadkuje na chodníku, iba s tým rozdielom, že pracuje nepretržite bez únavy, stresu a subjektívnych vplyvov. Takto zvýšená bezpečnosť môže nesporne pozitívne vplývať aj na turistický ruch, ktorý je vždy súčasťou ekonomiky mesta.

Cieľ projektu:

- zníženie počtu trestných činov v jednotlivých krajoch SR (postupne ako bude projekt expandovať do všetkých krajov),
- zvýšenie pocitu bezpečia občanov,
- odovzdanie ucelených informácií a postupov na zabezpečenie komplexného postupu zložiek štátnej správy a samosprávy na miestnej úrovni v oblasti zaistenia bezpečnosti a prevencie kriminality,
- postupné zapojenie všetkých obcí a miest do projektu.

V priebehu realizácie projektu by mala byť vyhotovená analýza bezpečnosti obce. Určiť z tejto analýzy najvýznamnejšie kriminogénne faktory a vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v meste či obci zriadiť pracovnú skupinu. V rámci pracovnej skupiny budú presadzované rôzne projekty a prístupy čerpané z návrhu Stratégií prevencie kriminality pre nasledujúce obdobia. Takáto metodika by mala slúžiť ako moderný nástroj na zvýšenie efektivity a kvality výkonu verejnej správy v oblasti prevencie kriminality založené na analýze a predikcii kriminality. Súčinnosť zložiek policajného zboru (dopravnej, poriadkovej a kriminálnej polície) s mestskou políciou. Aplikáciou tejto časti projektu by malo dôjsť k efektívnemu rozdeleniu teritória pre výkon hliadkovej služby medzi mestskou políciou a konkrétnym obvodným oddelením policajného zboru, k jasne definovaným miestam, kde hliadkuje mestská polícia a kde obvodné oddelenie policajného zboru. Tým je zaistené pokrytie výkonom

hliadkovej služby na viacej miestach naraz v kritických časoch. Výsledkom tohto bude aj zvýšený výkon služby v oblastiach identifikovaných rizík (vyplyvajúcich z bezpečnostnej analýzy). Pravidelné kontroly ubytovní, herní, nočných barov a záložní, obchodných centier, parkovísk, ubytovní, OD (Obchodných domov). Vznik takýchto policajných bezpečnostných tímov by bol vhodný aj z dôvodu neustále sa zvyšujúcej kriminality čím dochádza k zahlteniu policajtov obvodných oddelení administratívou, kedy policajti sú nútení počas služby spracovávať čoraz väčšie množstvo oznámení o spáchanej trestnej činnosti, a nemajú teda dostatok času k dôslednému pátraniu po páchateľoch. Každá obec sa čoraz viac stáva terčom zvyšujúcej sa majetkovej trestnej činnosti. Prospešné pre znižovanie kriminality by bolo aj zloženie špeciálneho policajného tímu, ktorý je zložený z policajtov uniformovaných, tak policajtov kriminálnej polície a ktorého hlavnou úlohou je dôsledné pátranie po páchateľoch majetkovej a drogovej trestnej činnosti v teritóriu každého mesta a obce [4].

Popis vzorového projektu pre začínajúci kraj:

Názov projektu

Návrh projektu spolupráce zložiek štátnej správy a samospráv z hľadiska bezpečnosti.

Cieľ projektu

V tejto časti budú definované hlavný a čiastkové ciele, čo sa má projektom dosiahnuť. (viď kapitola 3 – ciele projektu)

Prioritná oblasť na ktorú sa projekt zameriava

Prioritami sú najmä zvyšovanie bezpečnosti mesta či obce, znižovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti, prevencia kriminality v rizikových skupinách, zvyšovanie pocitu bezpečia obyvateľov a návštevníkov.

Stručný popis projektu

Tu sa uvedie stručný popis súčasného stavu a problém, ktorý sa má projektom vyriešiť.

Východisková situácia

Stav, štruktúra a dynamika kriminality a tiež súčasnej situácie spolupráce zložiek štátnej správy a samospráv – dôvody, prečo je vhodné realizovať projekt.

Cieľová skupina

Konkrétna cieľová skupina, ktorej sa má projekt dotýkať, v tomto prípade ide o počet obyvateľov konkrétneho mesta.

Pôsobnosť projektu

Z hľadiska využitia projektu pri riešení dôsledkov sociálnych a patologických javov a jeho využitím dotknutými orgánmi a organizáciami štátnej správy a orgánmi samosprávy má projekt regionálnu pôsobnosť.

Personálne zabezpečenie projektu

Projektový tím, koľko ľudí sa podieľalo na príprave projektu, presné vymedzenie ktorých orgánov štátnej správy a samosprávy sa projekt týka.

Aktivity a časový harmonogram realizácie projektu

Uvedie sa začiatok a ukončenie projektu a ďalšie dôležité udalosti.

Výsledky a výstupy projektu

Uvedú sa kvalitatívne a kvantitatívne ukazovatele dosahovania cieľov projektu, spôsob vyhodnotenia úspešnosti projektu. Napríklad: počet ľudí zúčastnených na projekte, počet, množstvo realizovaných aktivít a akcií, seminárov, školení, počet ľudí zúčastnených na jednotlivých aktivitách, počet vydaných publikácií, metodických príručiek, zborníkov, počet dokumentačných materiálov – ide hlavne o CD nosiče, obrazové publikácie. Za kvalitatívne ukazovatele môžeme považovať napríklad: zefektívnenie spolupráce medzi relevantnými inštitúciami.

ZÁVER

Tento projekt bude mať na starosť aj prevenciu kriminality a to napríklad formou projektov na zavedenie schránok dôvery vo všetkých mestách a obciach, bezpečnostné prednášky na základných a materských školách, prednášky pre seniorov a zdravotne postihnutých, inovácia mestského kamerového systému. Takýto projekt by mal za cieľ v každom meste či obci hlavne znížiť pouličnú

kriminalitu, najmä krádeže vlámaním a krádeže.

Projekt by mal okrem iného zhodnotiť existujúcu právnu úpravu týkajúcu sa možnosti zdieľania informácií z informačných systémov štátnej správy a samosprávy. Jednotlivé inštitúcie štátnej správy disponujú veľmi dôležitým a cennými informáciami, ktoré však nie sú ďalej zdieľané. Klasickým príkladom je informačný systém Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, ktorý má kompletný prehľad o sociálne slabých občanoch v teritóriu svojej pôsobnosti (kde bývajú, koľko majú detí, či sú v hmotnej núdzi, kedy a kto sa vrátil z výkonu trestu odňatia slobody atď.). Z pohľadu bezpečnosti sa jedná o veľmi cenné informácie, ktoré by mohli byť v rámci máp kriminality veľmi efektívne využité.

Snahou polície je mať prehľad o pohybe rizikových osôb na území mesta. Je zrejmé, že občan žijúci v určitom mieste, by mal byť informovaný o kriminálnych činoch v tejto oblasti a teda aj o prípadných budúcich rizikách, ktoré mu môžu potenciálne hroziť. Z tohto dôvodu by mala polícia pristúpiť k zverejňovaniu neznámych trestných činov na území mesta či obce na webových stránkach mesta či obce, ktoré boli zriadené okrem iného aj na tieto účely. Na tomto webe by mohlo byť plánované zverejnenie mapy jednotlivého mesta či obce s vytýčenými oblasťami, kde budú zobrazené vybrané druhy trestnej činnosti. Súčasťou webových stránok by mohlo byť zverejňovanie miest, kde bude dochádzať v danom týždni zo strany polície k meraniu rýchlosti.

Základom tejto tézy je predpoklad, že na takto uvedených miestach (jedná sa prevažne o kritické miesta s častými dopravnými nehodami), budú vodiči jazdiť opatrne celý týždeň. V rámci takéhoto webu občania môžu zasielať podnety k akejkoľvek nezákonnej činnosti, ktorá sa uskutočňuje v ich meste či obci.

LITERATÚRA

- [1] Plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu boja proti drogám na roky 2017 až 2020 za kalendárny rok 2017 – Interné dokumenty Ministerstva vnútra SR. Dostupné na: [https:// infoweb.minv.sk/](https://infoweb.minv.sk/).
- [2] Správa o činnosti MsP Rajec za roky 2013-2016.
- [3] Správa o plnení úloh vyplývajúcich zo Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2016 – 2020 plnených Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky v roku 2017 – Interné dokumenty Ministerstva vnútra SR. Dostupné na: [https:// infoweb.minv.sk/](https://infoweb.minv.sk/).
- [4] Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2016 – 2020 za rok 2017 Dostupné na: [https:// infoweb.minv.sk/](https://infoweb.minv.sk/).
- [5] ŠISULÁK, S., 2018 *Polícajná teória a prax*, ročník 4/2017 s. 90 ISSN 1335-1370.
- [6] VELAS, A.: *Prieskum názorov na povolanie Zamestnanec bezpečnostnej služby*. In: Zborník z medzinárodnej konferencie MLADÁ VEDA 2008 – Veda a krízové situácie. Žilina: EDIS, 2008, príspevky recenzované. ISBN 978-80-8070-896-2.

- [7] VIDRIKOVÁ, D.: *Využitie niektorých metód strategického manažmentu v súkromných bezpečnostných službách*. In: Riešenie krízových situácií v špecifickom prostredí: 12.medzinárodná vedecká konferencia: 20.-21. jún 2007, Žilina: Žilinská univerzita, 2007. ISBN 978-80-8070-702-6.
- [8] VELAS, A., BOC, K.: *E vzdelávanie v oblasti súkromných bezpečnostných služieb v podmienkach SR*. Medzinárodná konferencia „Bezpečnostní technologie, systémy a management 2007“. Zlín, 2007. ISBN 978-80-7318-606-7.
- [9] VELAS, A.: *Problematika SBS a vzdelávania ich zamestnancov*. Prednesený príspevok na odbornom seminári „Odborná príprava pre bezpečnostné služby, súčasnosť a perspektívy FŠI ŽU 2010.